

ADDITIONES, Ad Quæst. X.

QVÆST. X.

1 A lius est modus. Ad de, an desistens a querela, vel querelę renuncians iterum ad querelandũ admittatur, Bart. in l. si maritus, la. 2. §. si negauerint, n. 4. ff. ad leg. Jul. de adul. Bald. in l. accusatorem, C. de his, qui accus. non poss. vbi plenę. Et quid si aliquis interrogatus dicat, Titium nihil iniurię sibi fecisse, an poterit, suam confessionem retractando, de aliqua iniuria ipsius Titium accusare, siue querelare, vide Luc. de Pen. in l. n. 47. vers. 7. Ex hoc sequitur, vbi videtur tenere, quod sic. C. de fert. libro 2.

1 A lius est modus, per quem iudici aperitur via ad inquirendum, scilicet querela partis offensę. Et licet isti duo modi procedendi, scilicet ad querelã, & ex officio, videantur non modo diversi, sed etiã quodam modo incompatibiles, tamen consuetudo admittit, quod super querela partis iudex statim incipiat inquirere, scilicet informationes ex officio assumere, vt dixi supra q. 1. vers. hinc inferitur.

hoc procedit ex eo, quia talia requisita in parte, sunt a consuetudine sublata, vt apparebit infra in discursu materię accusationis, & præsertim q. 18. per totam & etiã quia hodie inquisitio concurrat in omnibus ferē processibus cum ipsa querela, siue accusatione, vt dixi supra in d. vers. hinc inferitur: & sic iudex ex officio supplet quoscuque defectus. Sed in casibus, in quibus ex forma statuti, vel consuetudinis iudex non potest procedere, nisi ad querelã partis, proculdubio ea, que possent de iure opponi cõtra accusatorem, & accusationem, possent opponi, contra querelantem, & querelam: & ita multoties vidi in factõ obseruari. Plus dico, quod si non esset aperta via iudici ad inquirendum, aliter quã per querelã, puta, qua nõ præcederet denunciatio, neq. diffamatio, neq. aliquid aliud ex ijs, que aperiunt viã inquisitioni, nõ deberet iudex procedere super huiusmodi querela, nisi haberet legitima requisita, iuxta ea, que dicit Gand. in loco præ allegato, licet contrarium plerumq. obseruetur de consuetudine, secundum quã iudices valde præpti sunt ad procedendum, neque multum super istis subtilitatibus subsistunt.

voluit, Sed an instigator, & consulator torquenti possit, remissiuę, vide per Carter. pract. crim. ante num. 181. Giach. Quæro nunquid instigator. Nota, quod querela diũ post delictũ commissum porrecta præsumitur calumniõsa, Farin. q. 46. nu. 103. Adde, per solã querelam, instigationem, & sollicitationem non intelligi querelantem facere partem in iudicio: sed oportet declarari, & ideõ sollet peti, ut mandetur querelanti, quod declarat, si intendit facere partẽ iudic. o ad quod tenetur iudex secundum Forrer. in pract. crim.

Aliquid etiam hoc loco dicendũ esset de promotore, seu instigatore inquisitionis, super quo ego pauca tantũmodõ attingam, ne aliquid prorsus omisum fuisse videatur: cetera reperire poteris in locis ordinarijs.

1 Scias igitur, quod tria sunt genera eorum, qui instigatores, seu promotores, inquisit. appellãtur. Aliqui enim id faciunt ex necessitate, vel saltẽ ex debito eorũ officij, prout sunt aduocati, & procuratores, seu syndici fiscales, ad quos maximẽ pertinet instare assiduẽ, vt iudices contra delinquentes inquirent. Aliqui verõ id faciunt ex præcepto, siue deputatione iudicũ, qui solent deputare aliquẽ coadiutorẽ, qui loco partis, seu fiscalis assistat inquisitioni: nõ in quocunq. casu, in quo iudex potest ex officio procedere, potest etiã creare, & constituere fiscalem, qui accuset. Et ita practicatur, teste Ant. Gomez. c. 1. delictorum, nu. 10. in l. ampliat. intellige, qui accuset, nõ vt aperiat hoc modo viã inquisitioni, sed vt postquam illi est aperta via ad inquirendum, assistat ipsi inquisitioni, prout faceret accusator, & hoc quando non adest aduocatus, seu procurator fiscalis ordinarius: tunc enim non solet aliquis alius deputari. Postremõ aliqui id faciunt spontẽ: quia comparent in iudicio, & subministrant testes, & indicia contra reos inquisitos. Quæro, an nũquid instigator sit citandus in causa inquisitionis. Resp. de aduocato, seu syndico fiscali nulli dubium est, quin sit citandus: nam in quocunq. iudicio, in quo potest ex officio procedi, fiscus est loco partis. Idemque dicendum est in eo, qui sit a iudice deputatus: nam & ille succedit in loco fiscalis, & de eo idem iudicandum est in illa causa, quod de fiscali. Si verõ loquimur de instigatore, seu promotore voluntario, tunc dicit Boss. in tit. de inquisitione, num. 26. quod si talis instigator prius querelauit, & ad eius querelam iudex inquisiuit, tenet locum partis: & ideõ est citandus. Et subdit, quod ita concludunt Doctores, & quod ita seruatur. Et cum eo est lis contestanda,

crim. in verb. Audiantur exceptiones, nu. 2. & an inuestigatur quandoque proceditur per inquisitionem, sit citandus Baldus consilio 226. vol. 1. & an instigator torquenti possit, Brunus in tractat. de indic. in 6. q. princ. 13. not. ¶ Occurrit locus tractandi de querelante ad eius propositum etiam multa diximus supra q. 7. n. 7. Sciendum est ergõ, quod querelans aliquem de vulnere, aut offensione dicitur testis in causa propria, & ei non creditur, quia ex tali querela facit se mimicum querelanti, Farinac. q. 46. numero 12. eique minimẽ contra accusatum, seu querelatum creditur ibi, numero 93. cum seq. nec ipsius inculpatio facit indicium ad inquirendum, nec ad capturam sufficit, numero 67. & quamuis vt testis fuerit examinatus, non tamen ei creditur, numero 98. quimõdõ & si ipsius dictum fuerit confirmatum in tortura, non probat, quemadmodum nec dictum accusatoris, numero 64. nec illorum est acceptada oblatio, si dicat velle etiam stare cum reo in tortura, numero 101. Parentque fide, etiam si Princeps esset, num. 142. Baiard. Et vbi succumbat. Condemnatur in expensis secũdum Farin. tit. de accus. q. 16. nu. 14. Ros. f. Dolose, & calumniõse. [Boer. decif. 324. lib. 1. Farin. d. q. 16. num. 14. & 24. Ros. Dolose, & calumniõse.] Adde, quod nõ solum procurator, vel aduocatus fiscali debet ob talem vexationem condemnari in expensis, & eas soluere de proprio, sed etiam maxima pena veniret plectendus, vt decidit: Imperator in l. vniuersi, C. vbi caus. fiscal. vbi eos vitios concrema. riuulit, & ita tenet Grammat. decif. 60. numero 21. sed prædicta non seruatur in practica, & si quis ageret ad dictas penas, derideretur, vel forsã puniretur. Et hoc etiam tenuit Boer. in decif. 324. in princ. scilicet, quod si fiscus esset in euidenti calumnia in expensis veniret condemnandus. Dicit ta-

men Anton. Colomb. in tractatu de modo proced. in contro. uerf. crimin. artic. 138. quod fiscus nullas dat, nec excipit expensas allegando text. in l. fin. C. de fruct. & lit. expens. quem refert, & sequitur Peregr. de iure fisci, lib. 7. tit. 4. sentent. aduersus fiscum in fine. Baiard. g. Et dicitur semper.] Adde, quod ratio est, quia fiscus vbiq. est præfens, Glof. in l. 1. in princ. C. de quadrienn. præscript. licet secundum Saic. in l. generaliter, §. 6. quæst. in fin. C. de non num. pecu. & Marcabr. in contil. 28. in m. 528. Fisco quod non proficit confessio, si procurator fiscalis est abiens, sed Calder. in consil. 16. de test. contrarium tenet, & ita seruatur. Baiard. h. Debet tamen prius aperta esse via.] Inoleuit tamen practica, & quidẽ mala, vt cum pars aliqua vult querelare, faciat, vt fiscus primo denũciat sibi deuenisse ad aures tale maleficiũ: deinde examinat testem, qui aliquãdo deberet esse ille, qui querelaret, ideõ sic examinatus incurrit falsi pernam si diluciderit, ex mente Bald. in l. & si legibus, num. 2. ad fin. C. si cont. ius, vel vtil. public. quem refert Boss. tit. de accus. sub nu. 17. Contrarium tamẽ, quod iudex, qui potest ex officio procedere, potest constituere fiscalem accusatorem, & quod ita vtatur, dixit Ant. Gomez. delict. cap. 1. sub nu. 10. dixi infra. ad quæst. 26. vers. sed pone. Sed tamẽ sic proceditur fortasse ex defectu probationum: est ergo talis modus prohibitus, vt hic, supra q. 3. vers. sed certẽ, argumento eorum, que dixi supra q. 3. vers. habes igitur, ibi, & ideõ super eius denunciatione, & vide Alex. in consil. 3. nu. 11. cum seq. vol. 6. de quo dixi supra. ad d. q. 7. vers. habes igitur, sed qua ratione, & cur reperti sint fiscales, vt de apud Marant. in suo Spe. part. 6. tit. & peruenitur aliquando per viam Inquisitionis, nu. 104. Drogh. i. Indebitis impensis.] De quo sup. q. 5. vers. facias etiã. Ros.

QVÆST. XI.

Quomodo procedatur via inquisitionis.

S V M M A R I A.

Ex Claro.

- 1 Inquisitio an fiat contra absentem.
2 Et an sit citandus ille, contra quem assumuntur indicia.
3 Et an pars offensa, vers. Sed quid est conuerso.
4 Iudex an debeat interrogare reum super ijs, de quibus contra eum intendit inquirere.

5 Et an ante inquisitionem danda sit reo copia iudiciorum.

Ex Additionibus.

- 1 Confessus absque denunciatione, vel inquisitione, aut accusatione condemnari an possit.
2 Inquisitio fieri non potest ad priuatorum commodum.
3 Procurator fiscalis procedit per inquisitionem contra tenentes bona Principis.
4 Testis depositio etiam in tortura, absque citatione, non nocet parti.
5 Testes sufficit haberi per reum pro legitime examinatis.